

Apel Nr 35/20/P-VIII
Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej
z dnia 20 listopada 2020 r.

do Ministra Zdrowia

w sprawie zmiany przepisów dotyczących kierowania lekarzy do odbycia szkolenia specjalizacyjnego w okresie ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii

Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej zwraca się z apelem o niezwłoczne podjęcie prac legislacyjnych zmierzających do wyeliminowania wadliwych przepisów § 7 ust. 1a i 1b rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 31 sierpnia 2020 r. w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyistów (Dz. U. poz. 1566, ze zm.) umożliwiających wojewodzie, w okresie ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, skierowanie lekarzy do odbywania szkolenia specjalizacyjnego do jednostki akredytowanej innej niż wynikająca z postępowania kwalifikacyjnego, bez zabezpieczenia poszanowania praw i ważnych interesów tych osób.

1 listopada 2020 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 października 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyistów (Dz. U. poz. 1918), które umożliwia wojewodzie, w okresie ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, skierowanie lekarza do odbywania szkolenia specjalizacyjnego w jednostce akredytowanej, w której występuje szczególnie duże zapotrzebowanie na udzielanie świadczeń zdrowotnych przez lekarzy, z pominięciem kryteriów kierowania do odbywania szkolenia specjalizacyjnego określonych § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 31 sierpnia 2020 r. w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyistów (Dz. U. poz. 1566, ze zm.).

Ustawodawca w art. 16x ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentyisty (Dz. U. z 2020 r. poz. 514, ze zm.) upoważniając ministra zdrowia do wydania tego aktu prawnego zobowiązał go do zasięgnięcia opinii Naczelnej Rady Lekarskiej. Projekt wskazanego wyżej rozporządzenia został przesłany do Naczelnej Izby Lekarskiej w dniu 29 października 2020 r. Mimo bardzo krótkiego terminu, ograniczonego w istocie do kilkunastu godzin, w jakim umożliwiono samorządowi lekarskiemu przedstawienie opinii w sprawie projektowanego rozporządzenia, Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej w stanowisku Nr 120/20/P-VIII z dnia 29 października 2020 r. wskazywało, że rozwiązanie to jest niezrozumiałe i w proponowanym brzmieniu nie może być zaakceptowane, ponieważ nie określa podstawowych praw lekarza, które będą się z tym skierowaniem łączyły. Należy zauważyć, że kierowanie projektu aktu prawnego do zaopiniowania przez Naczelną Izbę Lekarską na czas uniemożliwiający udostępnienie go szerszej grupie osób reprezentujących różne środowiska lekarzy w celu zebrania ich opinii, niweczy w istocie cel wprowadzenia przez ustawodawcę tego obowiązku.

Opinia samorządu lekarskiego nie została jednak po raz kolejny uwzględniona, a podpisane następnego dnia rozporządzenie już od chwili jego publikacji wywołało ogromne zaniepokojenie i wzburzenie lekarzy planujących rozpoczęcie szkolenia specjalizacyjnego. Znalazło to wyraz między innymi w pismach lekarzy wpływających do Naczelnej Izby Lekarskiej. Skierowanie lekarza do jednostki akredytowanej w celu odbycia szkolenia specjalizacyjnego innej niż przez niego wybrana na bliżej nieokreślony czas może mieć nie

tylko negatywne skutki dla zaplanowanej ścieżki rozwoju zawodowego, ale także dla jego życia osobistego i rodzinnego. Pojawiają się obawy o możliwość zapewnienia właściwej pieczy nad wychowywanymi niepełnoletnimi dziećmi, w szczególności gdy lekarz zostanie skierowany do jednostki akredytowanej w miejscowości niebędącej miejscem jego zamieszkania, respektowanie praw kobiet w ciąży, czy innych ważnych przyczyn osobistych, z powodu których podjęcie szkolenia specjalizacyjnego we wskazanej przez wojewodę jednostce nie będzie możliwe. Zwraca się także uwagę na kwestie ekonomiczne, w tym na brak jakichkolwiek rekompensat za dodatkowe koszty ponoszone przez lekarza w związku z odbywaniem szkolenia specjalizacyjnego na podstawie tego przepisu w jednostce akredytowanej innej niż przez niego wybrana.

Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej ponownie zwraca więc uwagę, że rozwiązanie wprowadzone w przepisach § 7 ust. 1a i 1b rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 31 sierpnia 2020 r. w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyków obarczone jest istotnymi wadami i konieczne jest niezwłoczne podjęcie prac legislacyjnych zmierzających do usunięcia tych przepisów z rozporządzenia w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyków.

Przede wszystkim należy zauważyć, że przepisy ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry nie przewidują żadnych odrębnych regulacji dotyczących kierowania lekarzy w celu odbycia szkolenia specjalizacyjnego w szczególnych sytuacjach, takich jak np. w okresie ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii. Ustawa nie zawiera również przepisu, z którego wynikałoby upoważnienie do wprowadzenia w akcie wykonawczym regulacji określających odmienne niż przewidziane w ustawie zasady kierowania do odbycia szkolenia specjalizacyjnego w takich szczególnych sytuacjach. Zatem aktem podstawowym i przy braku wyraźnego upoważnienia ustawowego dokonano modyfikacji przepisów ustawy określających zasady kierowania lekarzy do odbycia szkolenia specjalizacyjnego, umożliwiając wojewodzie odstępianie od ustanowionego ustawą trybu konkursowego. Z tego już tylko powodu wprowadzenie przepisów § 7 ust. 1a i 1b do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 31 sierpnia 2020 r. w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy należy uznać za niedopuszczalne.

Przepisy te nie są pozbawione również innych wad, które spowodowały uzasadnione oburzenie środowiska lekarskiego. Jedną z nich jest szczerkowy zakres tej regulacji, a także posługiwanie się nieprecyzyjnymi pojęciami. Brzmienie § 7 ust. 1a rozporządzenia w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyków wskazuje, że lekarz będzie mógł być skierowany do odbywania szkolenia specjalizacyjnego z pominięciem kryteriów wynikających z ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry, tylko wówczas gdy zostaną spełnione łącznie dwie przesłanki tj. będzie obowiązywał stan zagrożenia epidemicznego lub stan epidemii oraz w jednostce, do której zostanie skierowany lekarz, wystąpi szczególnie duże zapotrzebowanie na udzielanie świadczeń zdrowotnych. Prezydium Naczelnej Izby Lekarskiej zwracało uwagę, że wojewoda ma już możliwość kierowania lekarzy do pracy przy zwalczaniu epidemii na podstawie art. 47 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 poz.1239, ze zm.), w tym również - na podstawie art. 16m ust 15 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry - lekarza odbywającego szkolenie specjalizacyjne. Natomiast druga z przesłanek - istnienie szczególnie dużego zapotrzebowania na udzielanie świadczeń zdrowotnych ma charakter w istocie uznaniowy, co wzbudza uzasadnione obawy, czy przepis ten nie będzie nadużywany w celu dowolnego kierowania lekarzy do jednostek innych niż przez nich wskazane.

Wprowadzając tego rodzaju regulacje mające mieć zastosowanie w wyjątkowych sytuacjach nie zapewniono, chociażby w niezbędnym zakresie, ochrony praw i interesów lekarzy. Poza obowiązkiem uwzględnienia miejsca zamieszkania lekarza nie wprowadzono bowiem jakichkolwiek ograniczeń w zakresie możliwości skierowania lekarza do odbywania szkolenia specjalizacyjnego do innej jednostki niż wybrana w postępowaniu kwalifikacyjnym, pozwalających na uwzględnienie szczególnej sytuacji osobistej lub rodzinnej tej osoby. Lekarzom tym należałoby zapewnić analogiczne uprawnienia, jak lekarzom odbywającym specjalizację kierowanym przez wojewodę na podstawie art. 16m ust. 15 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty do pracy przy zwalczaniu epidemii.

Brak jest również jakichkolwiek przepisów określających sytuację tych osób po ustaniu którejkolwiek z przesłanek leżącej u podstaw skierowania lekarza do odbywania szkolenia specjalizacyjnego na podstawie § 7 ust. 1a rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 31 sierpnia 2020 r. w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentystów. Niewystarczająca jest przy tym zapowiedź, znajdująca się w uzasadnieniu do projektu rozporządzenia, w którym zawarto te przepisy, o planowanym wprowadzeniu odpowiednich przepisów w ustawie o zawodach lekarza i lekarza dentysty, zgodnie z którymi lekarze skierowani niezgodnie ze swoimi preferencjami na podstawie § 7 ust. 1a rozporządzenia, po ustabilizowaniu się sytuacji kadrowej w jednostce, do której zostali skierowani w związku z epidemią, będą mogli przed upływem roku zostać przeniesieni na swój wniosek do innej jednostki, w której będą wolne miejsca szkoleniowe.

Dlatego też konieczne jest niezwłoczne podjęcie prac legislacyjnych zmierzających do wykreślenia wskazanych przepisów z rozporządzenia w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentystów. W planowanej ustawie wprowadzającej zmiany w ustawie o zawodach lekarza i lekarza dentysty należałoby uregulować zarówno szczególne zasady kierowania lekarzy do szkolenia specjalizacyjnego w okresie ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, z uwzględnieniem ważnych i uzasadnionych interesów tych osób, jak i zapewnić im prawo do kontynuowania szkolenia specjalizacyjnego w jednostce akredytowanej, w której lekarz powinien odbywać szkolenie specjalizacyjne zgodnie z przyjętymi w ustawie kryteriami kwalifikowania, po ustaniu przesłanek skutkujących skierowaniem lekarza do jednostki innej niż uzyskana w wyniku postępowania kwalifikacyjnego.

SEKRETARZ

Marek Jodłowski

PREZES

Andrzej Matyja